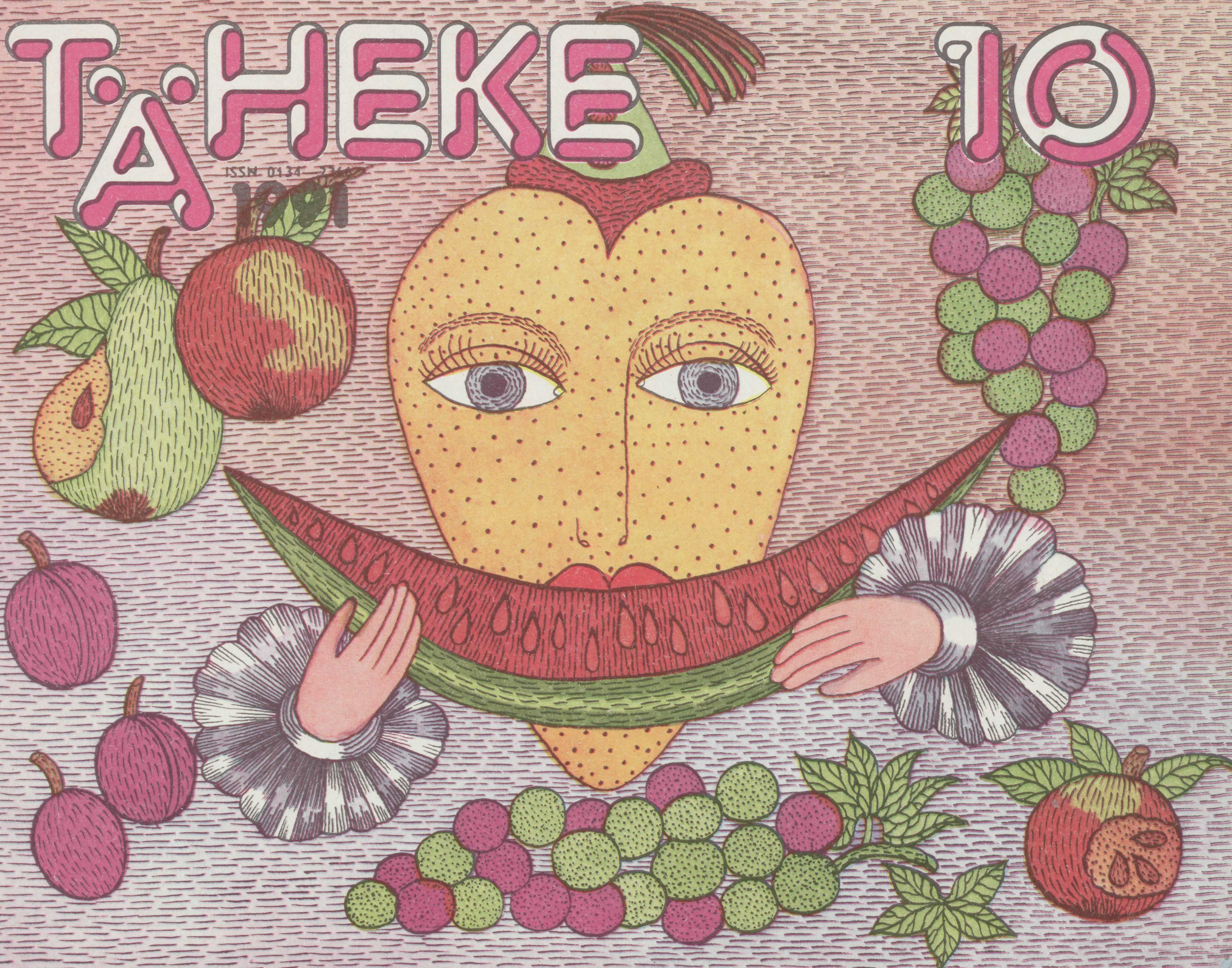

ТАНЕКЕ

ISSN 0137-2362

1991

10

Armsad sõbrad ja lapsed, kes alles tahavad minuga sõbraks saada, ma tervitan teid kogu südamest! Olen väga rõõmus, et võin nüüd ka teie seltsi tulla ning seepärast tahaksin end teile tutvustada.

**minu
nimi
on**

Barbie.

Praegu tulen ma teie juurde sõprus-Barbie'na. Kogu maailma lapsed, nii minu kodumaal Ameerika Ühendriikides kui ka kaugel Uuralis või Hiinas, soovivad ainult üht — rahu ja sõprust.

Kõike, mida ma teile endast jutustan, võite tõepoolest uskuda. Ma ei liialda sugugi, et olen kõige enam ostetav riidetav nukk maailmas. Väikesed tüdrukud võtavad mind riidest lahti ja panevad riidesse, sest mu rõivad on imeilusad. Minu kauneid juukseid võib kammida ja soengusse sättida. Paljud maailma lapsed saavad osta minu jaoks ka mööblit.

Kõiki neid asju näed sa «Tähekesel» järgmistes numbrites. Ja veel palju muudki tutvustan ma teile edaspidi ajakirja lehekülgedel. Kas soovite minust veel rohkem teada? Tore! Sel juhul lugege edasi ja pange hästi tähele!

* Avalikkus sai minust esimest korda teada 1959. aastal Ameerika linnas New Yorgis. Kohe soovisid mind endale kõik lapsed, sest minuga mängides saab nii toredasti unistada. Nii ma saingi kõige armsamaks nukuks enam kui sajal maal.

* Iga kahe sekundi järel müüakse maailmas üks Barbie.

* Alates 1959. aastast on maailma rändama läinud ligi kuussada miljonit Barbie't. Kas sa suudad nii suurt hulka nukke üldse ette kujutada? Kui kõik need Barbie'd ritta seada, ulatuksid nad rohkem kui kolm ja pool korda ümber maakera.

* Ka Barbie rõivaid on palju müüdnud, nimelt üle kolmesaja miljoni.

* Barbie on alati olnud mitmekülgne, ta on esinenud baleriini, õpetaja, loomaarsti, halastajaõe, arsti, sukelduja või astronautina. Ajakirja järgmise aasta numbrites õpid sa tundma veel paljusid Barbie hobisid ja ameteid.

* Ameerika Ühendriigid said 1976. aastal kahesaja aastaseks. Et Barbie on selle maa tüüpiline unelmatüdruk, lennutati ta sel aastal pitseeritud kapsliga kosmosesse. Kapsel avatakse süis, kui Ameerika Ühendriigid saavad kolmesaja aastaseks.

Nii, nüüd teate minust juba õige palju, kohe veendume, kas te lugesite ka tähelepanelikult. Nüüd tulevad küsimused.

Kui te olete küsimustele vastanud, kirjutage, palun, toimetusele aadressil: 200009 Tallinn, Pärnu mnt. 67a, «Täheke» «Barbie». Kõik õiged vastused võtavad osa loosimisest, mille auhinnaks on kümme sõprus-Barbie't.

Vastuste ärasaatmise tähtaeg on 25. oktoober.

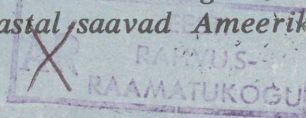
KÜSIMUSED:

Mis aastal tutvustati esimest Barbie't?

Mitu Barbie't on siiani müüdnud?

Kas Barbie on kunagi olnud halastajaõe, astronaut või baleriin?

Mis aastal saavad Ameerika Ühendriigid kolmesaja aastaseks?

Leiud ja leidjad

REIN RAPS

Mets ja raiesmik, jõeluht ja põlluveer on täis leidmisi. Liisi leidis kraavikaldalt sokusarve. Sarv oli muda sees peidus, ainult sakiline kinnituskoht paistis välja. Kolmeharuline sokusarv on nüüd Liisi kallisasi. Mõnikord ohtul paneb Liisi selle oma voodi kõrvale lauakesele. Liisi loodab unes näha, kus sarve paariline on. Kärt leidis rongasule, jänese pealuu ja orava söödud käbi. Rongasulg on pikk, must ja läikiv. Kindlasti sabast pärit. Kärt mõtleb selle kord kooli kaasa võtta. Ei tea, mis õpetaja ütleb, kui Kärt rongasulega eesti keele etteütlust kirjutab! Harald leidis on alles metsas. Harald leidis raiesmaalt tüvejupi,

mis on nagu suur oökull. Harald leidis kümne tuulepesaga kase ja väikese tammepuu, mis kasvab kõrgel, vana männi harude vahel. Harald leidis jäävadki metsa. Neid on hea ise vaatamas käia ja sõpradele näidata.

Mööda maanteeveert kõnnib Kalle-poiss, silmad näpu otsas. Ohhoi, Kalle! Mida sina oled leidnud?

Kalle nägu venib naerule. Räämas peoga patsutab ta sangadega presentkotti. Kalle on leidnud, mida maanteekraavist loota võis. Kuus pepsipudelit, kolm fantapudelit, kaks niisugust pikakaelalist, millel on siit «Viru kange».

Illustreerinud HILLAR METS

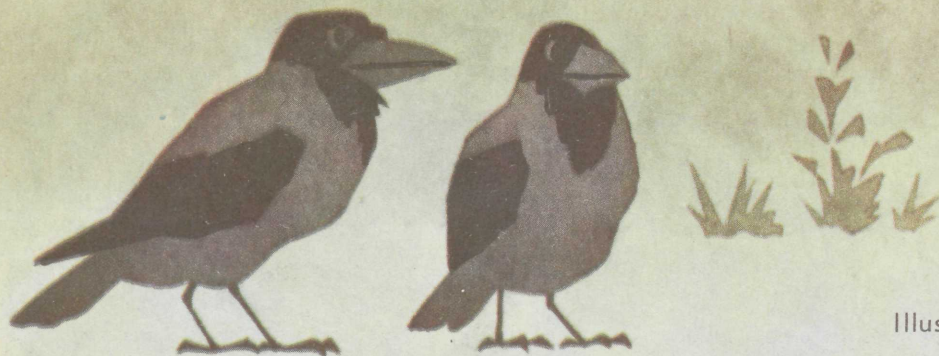

Koerailmad

AIVAR POHLAK

NINAD LÖSSI VASTU AKENT SURUS LÖRTS JA PORI,
JÄTTIS ÖUESKÄIGURIIDED ÜKSI KORIDORI,
KASSIPOJAD SAATIS LAKKA KÖSSI HEINTE SISSE,
LIIYAKASTIAUTOD KUURI TALVEKORTERISSE.

NINAD LÖSSI VASTU AKENT SURUS LÖRTS JA PORI,
JUTUD AGA AKNA PEALT ON KUULDA KORIDORI.
MITU TUNDI AKNAST ÖUE UURINUD ON SILMAD,
KUS ON KOERAD? ÕELDAKSE JU: NEED KOERAILMAD.

Illustreerinud HELDUR LARETEI

KAJA PINO **Võlutud hambaharjad**

Igäühel on oma hambahari. Isa oma on rohu moodi roheline, ema oma moonikarva punane ning Liina oma selja pealt tibukollane ja kõhu alt helevalge. Kõik

hambaharjad on ilusad oma plastmass-topsi sees, kuid lisaks kenadusele on nad ka võlutud hambaharjad. Liina avastas selle täiesti kogemata.

See oli õhtul, kui Liina oli natuke paha olnud. Ta oli jooksnud mööda tuba ringi, pildunud oma mänguasjad laiali ja ust prömmides seganud köögilaua taga töötavat isa. Ema keelamist polnud ta üldse kuulanud ja nii sai ema varsti päris kurjaks. Kui Liina ikka ei kuulanud, läks ema pahaselt isa juurde kööki ja pani ukse kinni.

Liina sai aru, et ta oli liiale läinud ja jäi väga õnnetuks. Pealegi oli üksinda igav olla ja natuke õudne ka. Aga jonn ei lubanud tal kööki minna ega ema käest andeks paluda. Selle asemel ronis ta hoopis laua alla ja lootis seal istudes salaja, et ema ise ta juurde tuleb. Ema aga ei tulnud ega tulnud. Möödus terve igavik, enne kui köögiuks lõpuks käis, aga tulijaks osutus hoopis isa. Liina kartis väga, et isa temaga tõrelema hakkab, aga isa vist ei teadnud midagi. Täiesti igapäevase häälega ütles ta, et

AIVAR POHLAK

Sügis

ÕÖD ON JUBA KÜLMAD JA HOMMIKUTI ON MAA VALGE. PAKSU KAMPSUNIGA POSTILJON SÕIDAB LOGISEVA JALGRATTAGA KÜLATEEL. KUI TA TEEÄRSETE MAJADE JUURES PEATUB, KOSTAB KOERTE HAUKUMINE KAUGELE. ÜHEL PÄIKESEPAISTELISEL PÄEVAL LEIAD POSTKASTIST PEOTÄIE VAHTRALEHTI.

Liinal on uneaeg ja et mingi pesku ta ennast puhtaks. Ilmselt ei olnud ema isale pahandusest jutustanud. Liinal oli selle üle hea meel — ja ühtlasi veel rohkem kahju, et ta emaga tülis oli. Sõnalausemata pugest ta laua alt välja ja jooksis vannituppa.

Vannitoas oli midagi imelikku. Algul ei saanud Liina aru, mis nimelt, siis aga langes ta pilk hambaharjade topsikule. **HAMBAHARJAD OLID OMAVAHEL PAHUKSIS!** Moonpunane vaatas õnnelt tibukollase poole. See aga oli end

sõjakalt turri ajanud ja küünitas hoopis vastassuunas. Oi, see tibukollane oli paha! Ainult isa rohroheline seisis muhedalt nagu ikka.

Liinal hakkas oma jonnaka hambaharja pärast hirmus häbi. Et teda karistada, määris tüdruk talle paksult vastikumaitset hambapastat peale ja nühhkis hambaidki tavalisest kauem. Ja vaata imet! Hambahari muutus lahkeks ja sõbralikuks. Kui Liina ta nüüd harjaseid pidi ema hambaharja vastu vajutas, jäi hari kenasti sinna kinni. Näis, nagu oleksid

kaks hambaharja kõvasti kalli teinud. Nad olid ära leppinud.

«Ema, ema!» lippas Liina kerge südamega kööki. «Meie hambaharjad olid tülis, aga nüüd nad kallistavad! Minu hambahari ei ole enam paha, tule ja vaata! Ma karistasin teda.»

Ema tuligi, hakkas naerma ja nemadki Liinaga kallistasid. «Need on kindlasti võluhambaharjad,» arvas vannitoe uksele ilmunud isa. Selles oli tal kindlasti õigus, sest hiljemgi on hambaharjad nende perel leppida aidanud.

Nalju

Kogunud GUIDO ILVES

«Pojake, kui kuulad ema ja isa sõna, siis saad taevasse, kui ei kuula, siis aga põrgusse.»

«Aga mida peab tegema selleks, et kinno saada!»

«Ma ei taha kooli minna!» möirgab 7-aastane Peeter.

«Miks!»

«Sellepärast, et seal käsutatakse mind: kirjuta A!»

«Aga miks sa ei taha A-d kirjutada!»

«Ma tean küll. Kui A on valmis, siis käsutakse kirjutada B.»

«Karlike, kus sa ometi oled kakelnud? Sa oled ju kaotanud oma kaks esimest hammast!»

«Ei, ema, need on mul taskus.»

«Mari, kurg tõi sulle väikese venna. Kas tahad teda näha?»

«Venda mitte, aga kurge küll.»

Jaan jõudis kooli suure hilinemisega.

«Mis juhtus?» küsis õpetaja.

«Mulle tungis kallale relvastatud bandiit.»

«Mu jumal! Ja mis ta sult ära võttis!»

«Kodused ülesanded.»

«Poeg, sa oled juba teist aastat I klassis, aga oskad kõigest kümneni lugeda. Kelleks sa mõtled saada?»

«Poksikohtunikuks!»

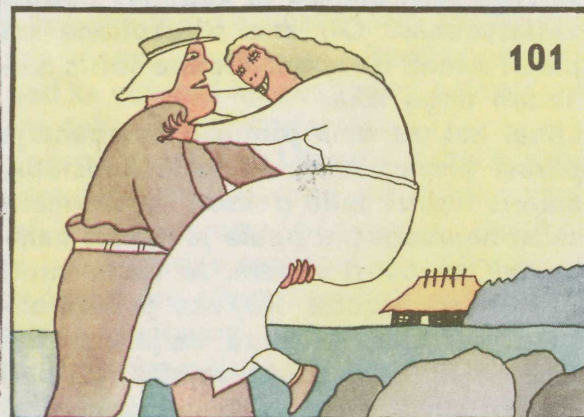
Koolis oli kirjand teemal «Käisin vanaema juures». Kõige lähem neist oli selline: «Vanaema polnud kodus.»

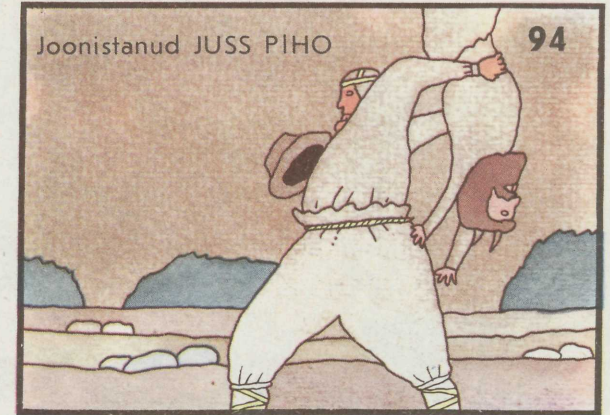
Võlukübara abil kasvas Kalevipoeg kõrgeks kui kuusk ja tugevaks kui tamm.

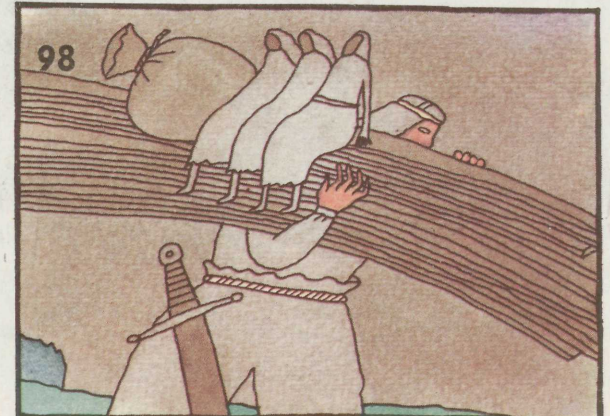
Nüüd võttis Kalevipoeg hulga kullakotte ning muud vara kaasa. Ka piigad tõi ta põrgust ära.

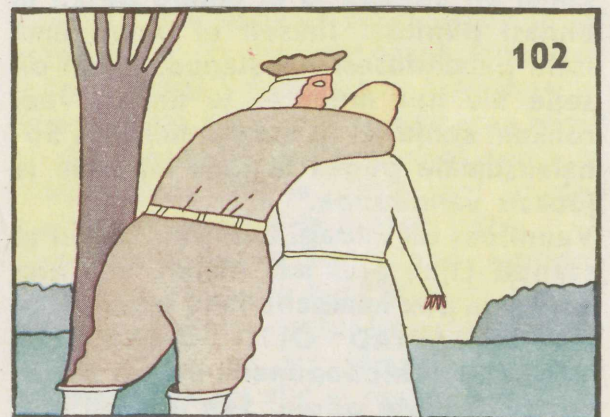
Noorema piiga kosis Alevipoeg.

Kalevipoeg tõstis Sarviku kui takukoonla kõrgele üles.

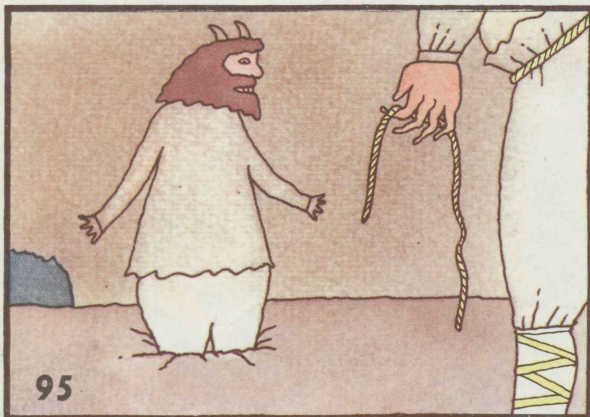

Maa peal tõstis Kalevipoeg turjale ka laukoorma ja tõttas kiirel sammul kodu poole.

Vanem piiga sai Sulevipoja kaasaks.

95 Kalevipoeg virutas Sarviku vastu maad. Põrgu peremees vajus üle põlvede maa sisse.

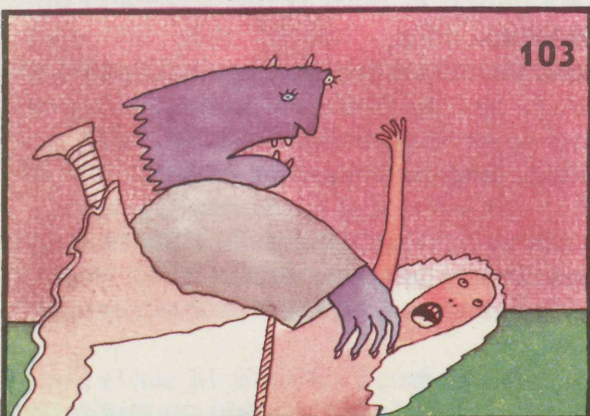
96 Sarvik-taat hakkas väiksemaks muutuma. Lõpuks jäi järele loik sinist suitsevat vett.

99 Kodutalu väravas kohtus Kalevipoeg kuulsa linnaehitaja Olevipojaga.

100 Olevipoja juhatusel hakati ehitama vägevat kantsi, kus rahvas võiks vaenu eest varju leida.

103 Keskmise piiga röövib Alutaguse tige tuuslar.

104 Olevipoeg ja Alevipoeg tapsid piigavarga. Olevipoeg kosis piiga endale. (JÄRGNEB)

•Nalju

Vihmauss läks sugulasele külla.

«Su mees polegi kodus?»

«Ei. Ta viidi kalale.»

RAIMO KUPRI Tartu 12. Keskkoolist

Jahimees räägib teisele jahimehele:

«Tead, kui ma jahil olin, hingas tiiger mulle kuklasse.»

«Ja mis sa tegid?»

«Tõstsin krae üles!»

ALAR LEPP Rapla 1. Keskkoolist

Reisija küsib jaamaülemalt: «Miks teie jaama kolm kella näitavad eri aega?»

Jaamaülem: «Mis mõtet oleks kolmel kellal, kui nad kõik ühte aega näitaksid?»

JAANIKA UDRAS Haapsalu Linna Algkoolist

Õpetaja küsib Mardilt: «Ütle mulle üks mõõtühik.»

Mart: «Joonlaud.»

IVI SEARE Rapla 1. Keskkoolist

Ema Pärdile: «Mine vaata, kas tainas on tõusnud!»

Pärt: «Ei, magab veel!»

ANDERO UUSBERG Rapla 1. Keskkoolist

Pärast paarinädalast puudumist läksin kooli ja kurtsin Priidule:

«Ma kukkusin jää peale ja pidin kuus päeva lamama.»

Priit imestas: «Ah nii, kas sa külmusid kinni?»

KAIRE KUŠKIN Ala 9-kl. Koolist

JAANUS TAMM

PALL JÄI KADUNUKS. TA HALLIS VIHMASAJUS VETTIS.

Lahke sügis talle puistas kirjut värvi lehti.
Pehme paksu valge teki kinkis talle talv.
Magab pall ja ainult ühte und näeb lume all —
et kord jälle naaseb kevad, sina ruttad aeda.
Jooksed läbi nurgasopid, ihkad kõike kaeda —
ja siis märkad, et on peenral sirelite all,
kogu pika unetalve oodanud sind pall.

Illustreerinud HELDUR LARETEI

TÖNU SEERO

Sõit

Auto kihutab läbi suveöö. Isa sõidab kiiresti, sest ta tahab ruttu koju jõuda. Tagaistmel istuv Martin võitleb unega. Ometi on suveöine autosõit nõnda põnev, et poiss ei tihka magada ning vaatab suveööd läbi autoklaasi.

Kõik on ümberringi vaikne. Rahulik ning ilus. Leebed varjud on suvel.

«Praegu on vist selle suve kõige ilusam öö,» mõtleb poiss.

Ta heidab pilgu isa kuklale. See on liikumatu ja jäik. Isa jälgib pingsalt teed.

Kogu seda kaunist rahu häirib vaid automootori ühtlane müra. Sellega harjub peagi, nii et ei pane peaaegu tähele. Tükk aega on Martinit häirinud aga hoopis muu — vaiksed prõksatused, mis aeg-ajalt kostavad.

«Mis prõksud need on?» küsib poiss.

«Millised?» muutub isa ärevaks. Ta kardab, et äkki on mootoriga

Suveöö

midagi lahti.

«Kuulame.»

Nad kuulatavad koos.

«Kuulsid, jälle oli üks,» ütleb varsti Martin.

Isa hakkab vabanenult naerma: auto on korras. «Need,» seletab ta pojale, «need on putukad, kes vastu klaasi lendavad. Suveööl on neid neetult palju.»

Martin ei küsi rohkem midagi.

Järgmisel hommikul peseb isa autot. Martin abistab teda. Tõepoolest — auto esiklaas on täis väikseid punaseid plekke. Isa peseb need hoolikalt maha. Need segavad väljavaadet.

«See polnud mu kõige ilusam suveöö,» ütleb poiss.

«Ma ei saa ju ainuüksi nende pärast autot maha müüa,» ütleb isa. Martin teab seda. Ta pole ju enam laps.

Illustreerinud HILLAR METS

H.M.

Kirjasõbrad

GRETE SISASK, 6a.

202100 Rakvere

Laada 45—35

Huvid: kommi- ja nätsupaberid, loomadega postkaardid, taskukalendrid. Kõik 6-aastased, kes te kirjutada oskate, kirjutage mulle!

KULDAR KALM, 7a.

202504 Valgamaa

Keeni sjk.

Ootan kirju kõigilt 7—8 aastastelt poiselt ja tüdrukutelt.

JANNE VILLEMSON, 11a.

202400 Tartu

Struve 5—21

Huvid: taskukalendrid, kommipaberid.

ORMES OLM, 12a.

202400 Tartu

Anne 2—4

Huvid: kleepekad, loomadega pildid, margid, taskukalendrid.

SEREN EILMANN, 10a. tüdruk

202400 Tartu

Tammekuru 7a

Huvid: võimlemine, tantsimine.

ERKI RIMM, 11a.

202750 Võru maakond

Vastselliina

Rahu 5—12

Huvid: muusika, kalendrid, koerad.

Armas majake

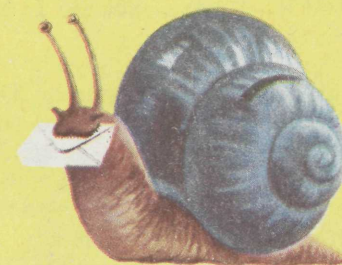
Mere ääres kaunis kohas
seisab ilus majake.

Ümber tare palju kuuski,
kõike piirab aiake.

Selles majas ükskord elas
minu ema — lapsena.
Praegu elab vanaema
ja mu armas papa ka.

Alati, kui sinna lähen,
on mu papal lahke meel.
Vanaema vastu ruttab,
kalli-kalli mulle teeb.

TIINA SEPP
Lümanda 9-kl. Koolist

Kui oleksin

Kui oleksin vesi
ja jookseksin kraanist,
siis kõik minuga
peseksid käsi.

Kes mööda must käib,
see seisatab siin,
olgu ta poiss või tüdruk,
mis siis.

Kui käed on pestud sul,
luban süüa minna küll.

KAIRI REBANE
Kuusalu Keskkoolist

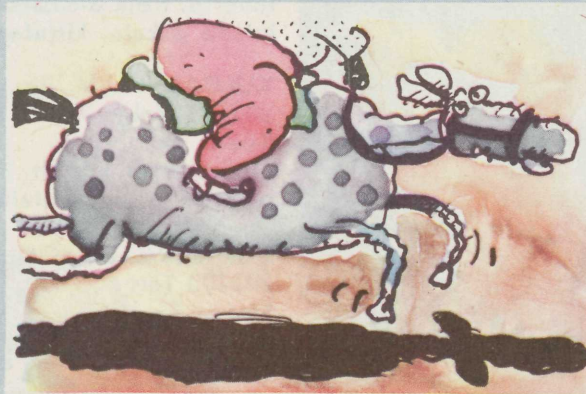
Koduloomade uurimine jäi Kaaril eelmine kord pooleli. Punase katusega talumaja õuel liikus selliseidki loomi, keda ta enne näinud polnud. Sügisesed rändlinnud rääkisid ka kaugefte maade koduloomadest.

Kaaren Kaarel sai teada, et kits on üks vanemaid koduloomi. Kits on huvitav loom ka selle poolest, et sarved on nii isas- kui emasloomadel. Kits annab piima, villa ja liha. Angoorakitsi, kelle villast saab pehmet mohäär-lõnga, kasvatatakse kõige rohkem Ameerika Ühendriikides. Kõige rohkem kitsi peetakse aga Hiinamaal.

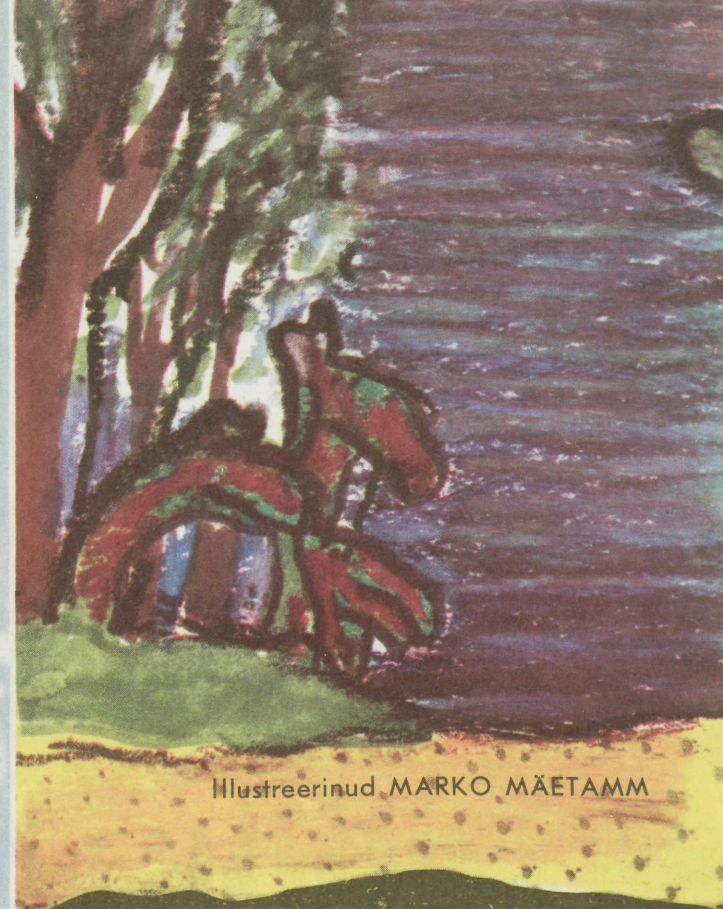

hobuse kodustasid 5—6 tuhat aastat tagasi Aasia rändrahvad. Juba vanal ajal olid Iraanis, Indias, Turkmeenias ja Araabias kuulsad ratsa-hobusekasvandused. Kõige ilusam ja kiireim on araabia hobune. Tema suudab joosta kuni 69 km tunnis.

Euroopas aretati tugevaid hobuseid, kes keskajal pidid oma turjal kandma rüütleid raskete raudriiete ja relvadega. Hiljem pandi tugevad hobused raskeid koormaid vedama ja põllutööd tegema. Raskeveohobune võib vedada kuni 5-tonnist koormat. Inglismaal liigutasid kaks raskeveohobust paigast koorma, mis kaalus 51 tonni.

eesel on hobusesarnane loom, kuid kõrvad on tal pikemad. Ka värvuse ja suuruse poolest erineb eesel hobusest. Metsikuid eesleid kohatab praegu ainult Etioopias ja Aasias. Eesel kodustati umbes 5—6 tuhat aastat tagasi Egiptuses. Aastatuhandeid laoti tema selga koormaid ja ka ratsutati. Eeslid abistasid egiptlasi juba püramiidide ehitamise ajal. Kuiva ning palava suve ja lühikese talvega aladel on eesel vastupidavam tööloom kui hobune. Ta on küllalt vähenõudlik toidu ning joogi suhtes. Juua peab eesel saama vähemalt iga 2—3 päeva tagant.

Illustreerinud MARKO MÄETAMM

Õige-õige ammu elas Jaapani meres Jagamatsu saarel kolme peaga lohe, kellel oli kolm poega. Kui pojad kaela hakkasid kandma, asus vana lohe neid eluks ette valmistama.

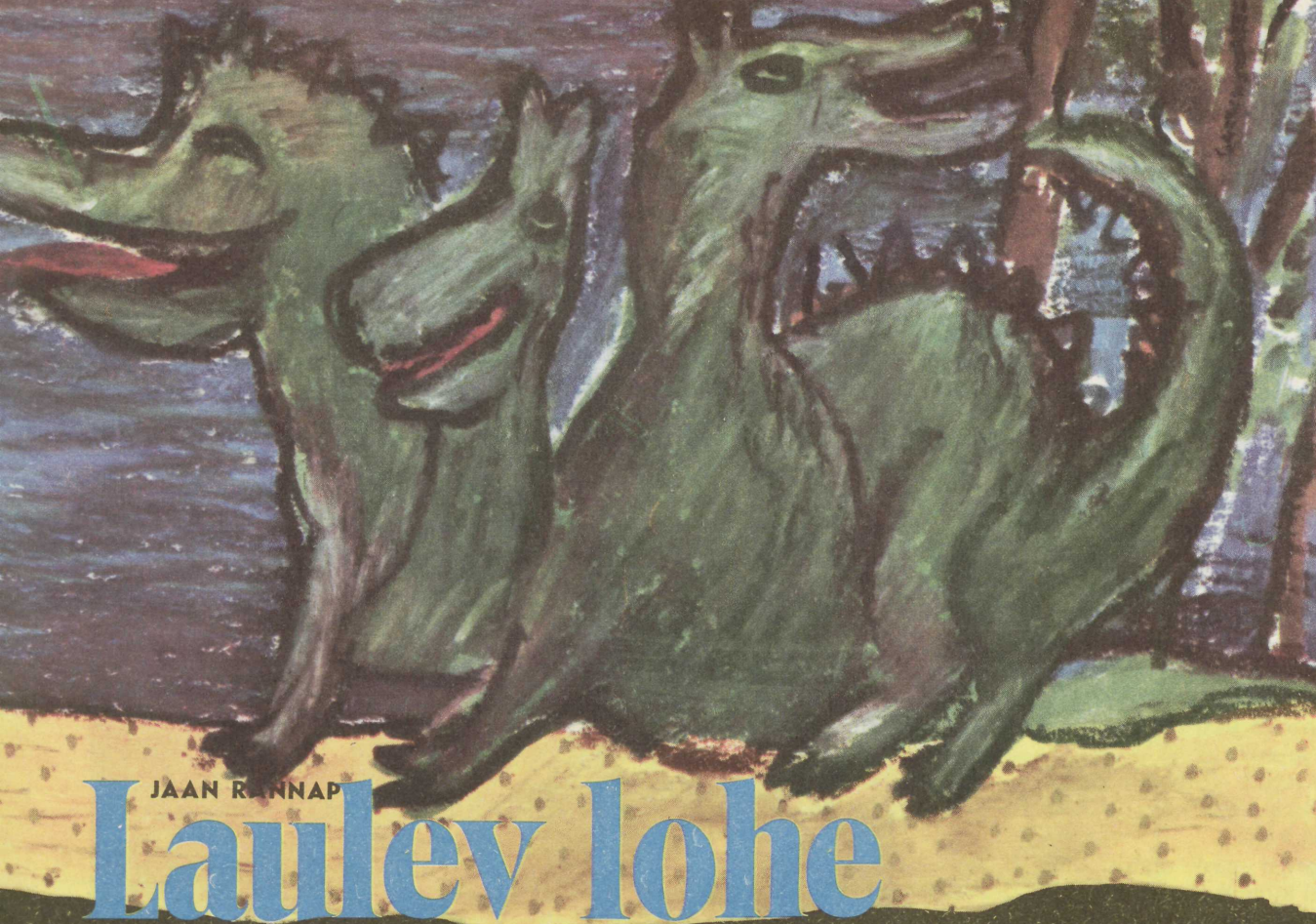
«Esimene pea, sellega sülitage suitsu,» õpetas vanalohe.

«Teisest peast tulgu tuld ja tõrva,» õpetas vanalohe.

«Kolmas pea jäägu puristamiseks ja paukumiseks.»

Kaks vanemat poega olid kuulekad. Susistasid ühe peaga suitseda, et toss tõusis taevani, võtsid teisest peast tulistada, et leegid lendasid Linnuteeni. Kolmandast

JAAN RÄNNAP

Laulev lohe

paiskus paukusid, nii et puud pudenesid pilbasteks.

Aga lohe noorim poeg oli isemeelne. «Milleks kõik see kärin-mürin?» tahtis ta teada.

«Enesekaitseks,» selgitas vana lohe. «Et teised teaksid eemale hoida. Mida rohkem kärada, seda julgem elada.»

Aga noorem poeg oli isemeelne ega tahtnud kärades-mürades elada. Ja kui teised tegid kisa, mis käis läbi liha ja luu, jooksis ta kaugele eemale ning vilistas bambussalus vaikselt nagu õhtutuul. Aeglaselt avas lohe kõige noorem poeg ühe oma suu, ja suu laulis mahedalt:

uu-uu-uu. Keerutas siis teist oma pead, ning heledam sai hääl, mis tuli sealt.

«Uu-uu-uu,» veeres lohe isemeelse poja vaikne laul üle mere ja maa, kuni sulas ühte tuule tuhinaga ja kauge vihma sahinaga.

Nendes elab see laul tänaseni. Kui sa tahad seda kuulda, tee nii nagu jaapani lapsed. Võta umbes meetripikkune jupp voldilist kastmisvoolikut ja keeruta seda ühest otsast hoides ümber pea. Algul aeglaselt, pärast kiiremini. Kuni lohe isemeelse kõige noorema poja laul kostma hakkab.

kaamel elab paikades, kus on kuiv ja palju päikest. Ühe rasvaküüruga kaamelit kutsutakse ka dromedariks. Araablased kodustasid ühe küüruga kaameli kuni 5 tuhat aastat tagasi. Kahe küüruga kaamel hakkas hiljem inimest teenima. Kaamel on suur loom. Tema keha on kuni 3 m pikk ja 2,2 m kõrge. Kaamelil on väga pikad ripsmed, need ulatuvad kuni ninasõõrmeteni. Liivatormi ajal sulgeb kaamel sõõrmed ripsmetega, et liiv ninna ei läheks.

Kaamelikaravan jõuab päevas edasi 30—40 km. Ratsakaamel läbib ühe päevaga kuni 80 km, ühe tunniga kuni 23 km.

Jahedama ilmaga, kui sooja on alla 40 kraadi, võib kaamel joomata olla kuni 14 päeva. Kuid pärast seda joob ta korraga palju. Näiteks dromedar võib 10 minutiga ära juua 10 ämbritäit vett.

põhjapõder kodustati kas Skandinaavias või Siberis sadu aastaid tagasi. Võibolla mõlemas kohas samaaegselt. Põhjapõdra liha süüakse, tema piima juuakse ja nahast valmistatakse riideid, kelgu jalaseid, tšummi (põhjamaalaste telk) katteid.

Vähem kui sada aastat tagasi oli põhjapõder külmal maal peaaegu ainus loom, tänu kellele oli võimalik liikuda. Tänapäeval jõutakse kiiremini edasi mootorsaaniga.

Saare oks viljadega.

SAAR

Hilissügisel hakkab saar teiste puude seast silma rohkem kui tavaliselt. Teised lehtpuud on ammu oma lehed värvinud või neist ilmagi jäänud, aga saarel püsivad need ikka suverohelisena edasi. Alles esimeste öökülmade järel hakkavad lehed tasapisi pudeneda. Kui puu on raagus, jäävad okstele rippuma viljade kimbud. Igal viljal on küljes õhuke sõrmpikkune tiib (vaata fotot). Viljad jäävad puudele talve hakuni, vahel ka kevadeni.

Kevaditi saar puhkemisega ei ruttu. Kui teised puud ümberringi on haljad, jäävad tema jämedad harali oksad kangekaelselt raagu ja suured mustad pungad ei ilmuta vähimatki elumärki. Näib, nagu oleks puu talvega ära kuivanud. Tegelikult on ta ootamas oma aega. Saar pelgab väga kevadisi hiliskülmi ja kui need teda peale puhkemist vahel harva tabavad, kannatab puu rängalt. Saar läheb lehte juunikuus ja kui seda puud haljana näed, võib olla enam-vähem kindel: selleks kevadeks on öökülmad seljataga.

Saar on noorest east alates kiire kasvuga. Kuni kümne aasta vanuseni kasvab ta kõige nobedamalt siis, kui on teiste puude varjus. Hiljem suudab ta hoogsat kasvu jätkata vaid vastupidisel tingimusel — kui latv on päikesele valla. Saar elab tavaliselt 200 aasta vanuseks ning sirgub viimaks võimsaks puuks. Teadaolev jämedaim saar Eestis, übermööduga 5,7 meetrit, kasvab Viljandimaal Pärsti koolimaja õuel.

Vanarahvas hindas saarepuitu kui ühte ilusamat ja tugevamat. Temast tehti vastupidavust nõudvaid esemeid, nagu kirvevarsi, hõõvlipakke, rehapulki. Teati, et saarepuidust mööbel on kena pruuni värvi ja selge peenejoonelise mustriga. Puidul on veel üks eriomadus: seda saab kergesti koolutada. Rahvasuu ütles: «Saar on kui sarv. Tee soojaks

Järvamaal Sargvere kooli õuel kasvav saar, tüve übermööduga 5,5 meetrit, on Eesti suurimaid.

Pildistanud HENDRIK RELVE

ja painuta, kuidas tahad.» Puud leotati algul vees, siis pandi kuuma tuha sisse või saunakerisele ja seejärel painutati hobuselooaks või reejalaseks. Saarelehed on lammaste lemmikroog ja seepärast koguti saarevihtu talveks loomasöödaks. Saar on kuidagi lähedane puu tammele. Kui panna kõrvuti kaks tooli, millest üks on valmistatud ühest, teine teisest puust, on asjatundmatul vahet raske märgata. Mõlemad on ka peaaegu ühetugevused.

Kui vaadata maakaarti, millele on märgitud mõlema puu leviala, selgub, et need langevad kokku. Nii

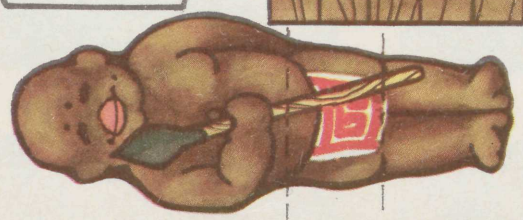
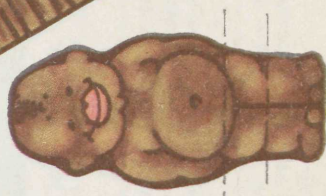
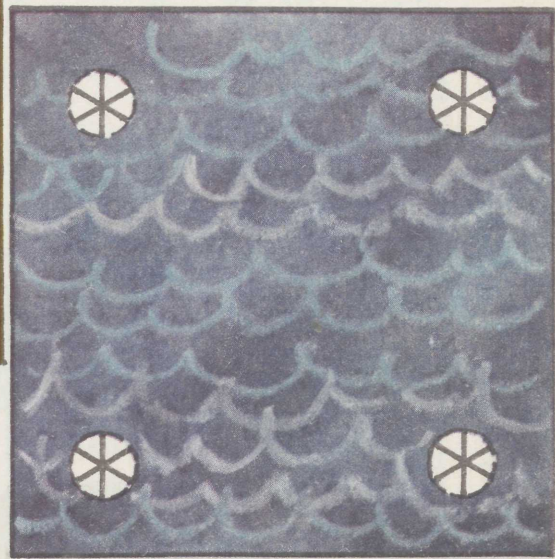
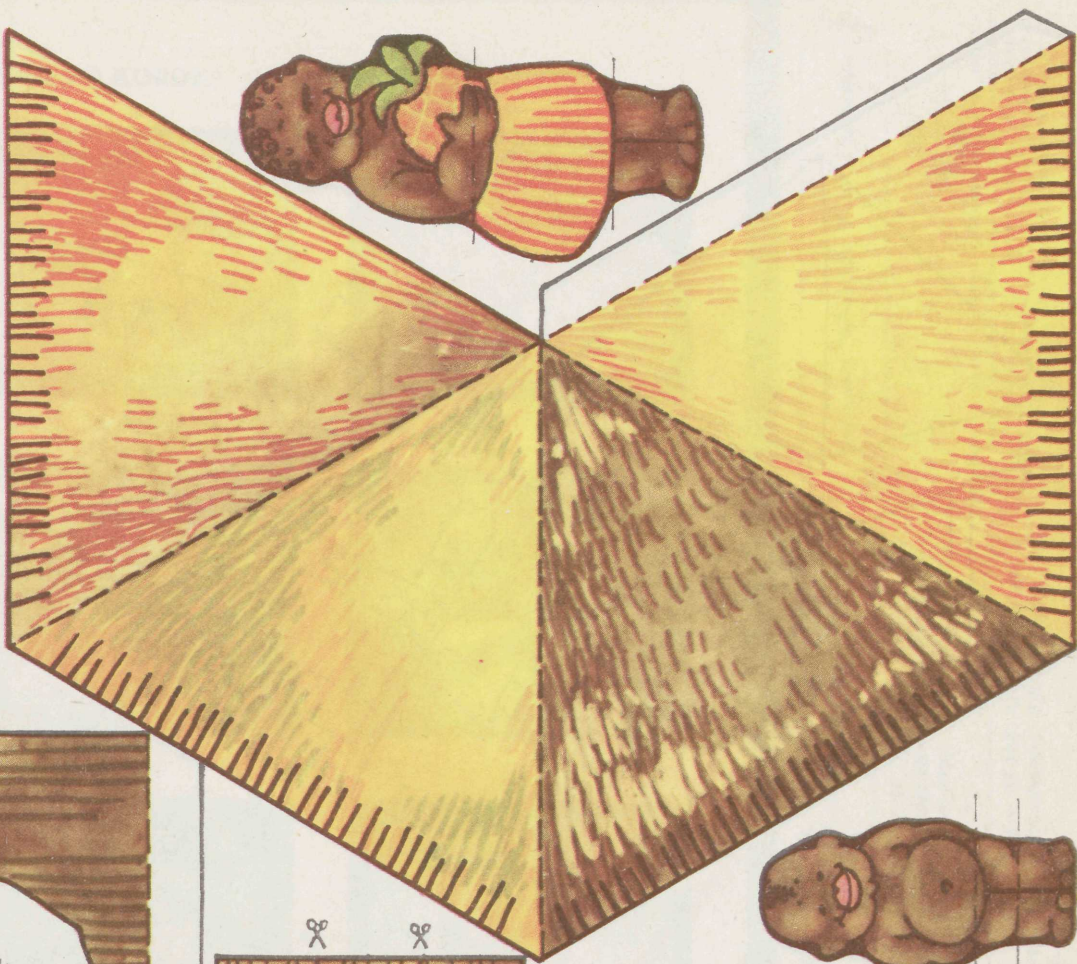
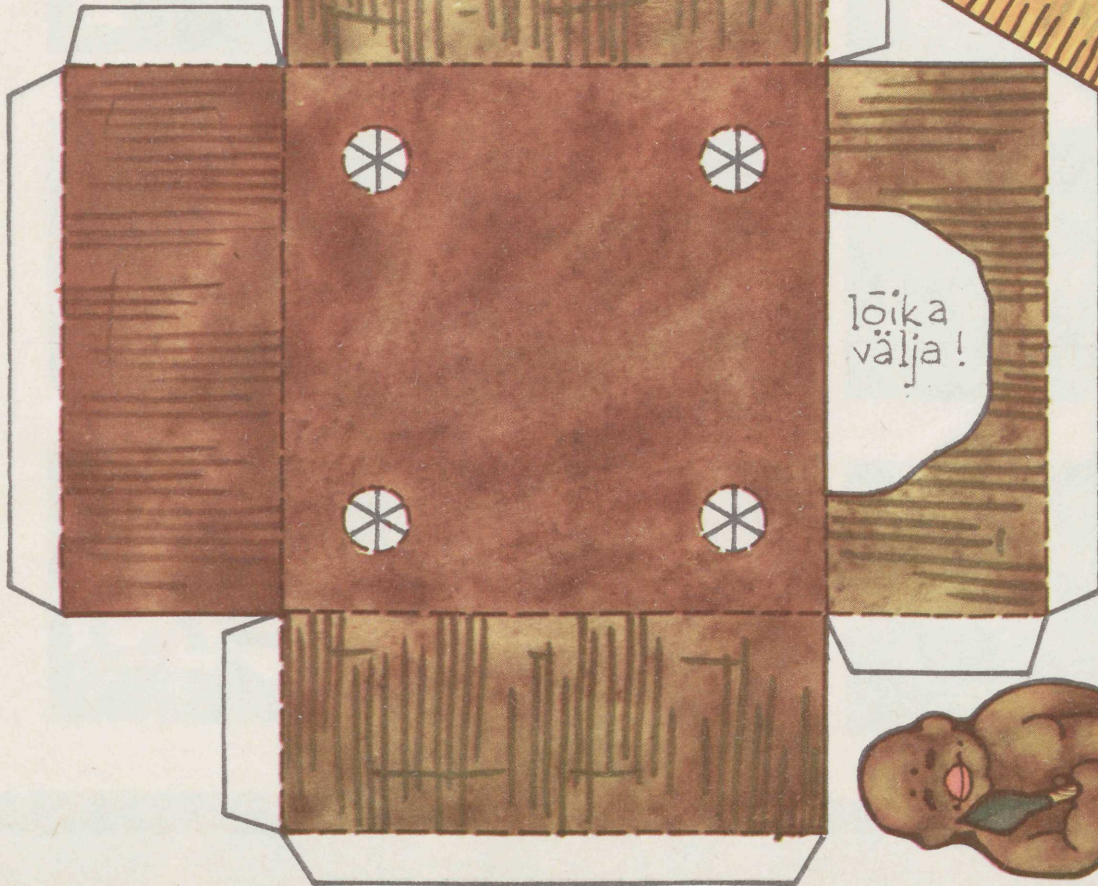
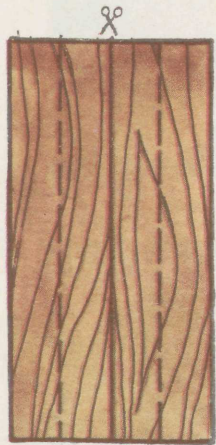
harilik saar kui harilik tamm kasvavad looduslikult Euroopas Briti saartest Volga jõeni, Itaaliast Lõuna-Soomeni. Eesti on mõlema liigi jaoks karm põhjamaa. Siin kannatavad nad mõnikord külma all ja puhkevad viimaste puude seas. Sügiseti ei saa nad jälle kasvuhoogu õigeks ajaks pidama. Eestimaa suvi jääb neile liiga lühikeseks. Saaremetsti on Eestis natuke vähem kui tammikuid. Vägevuse ja ea poolest jäävad saarepuud samuti tammedele alla. Ütleksin — saar on tamme vähem veli.

HENDRIK RELVE

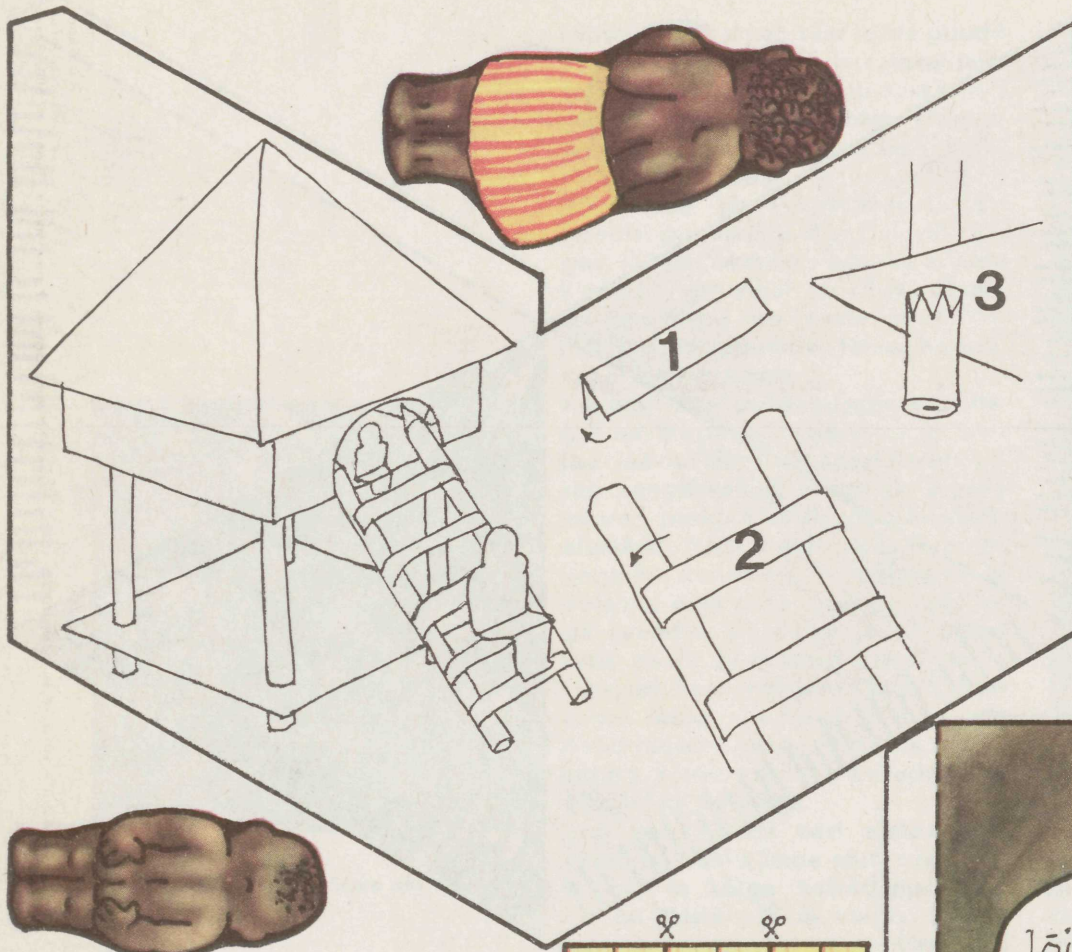

ONN

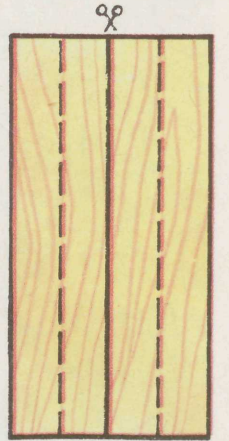
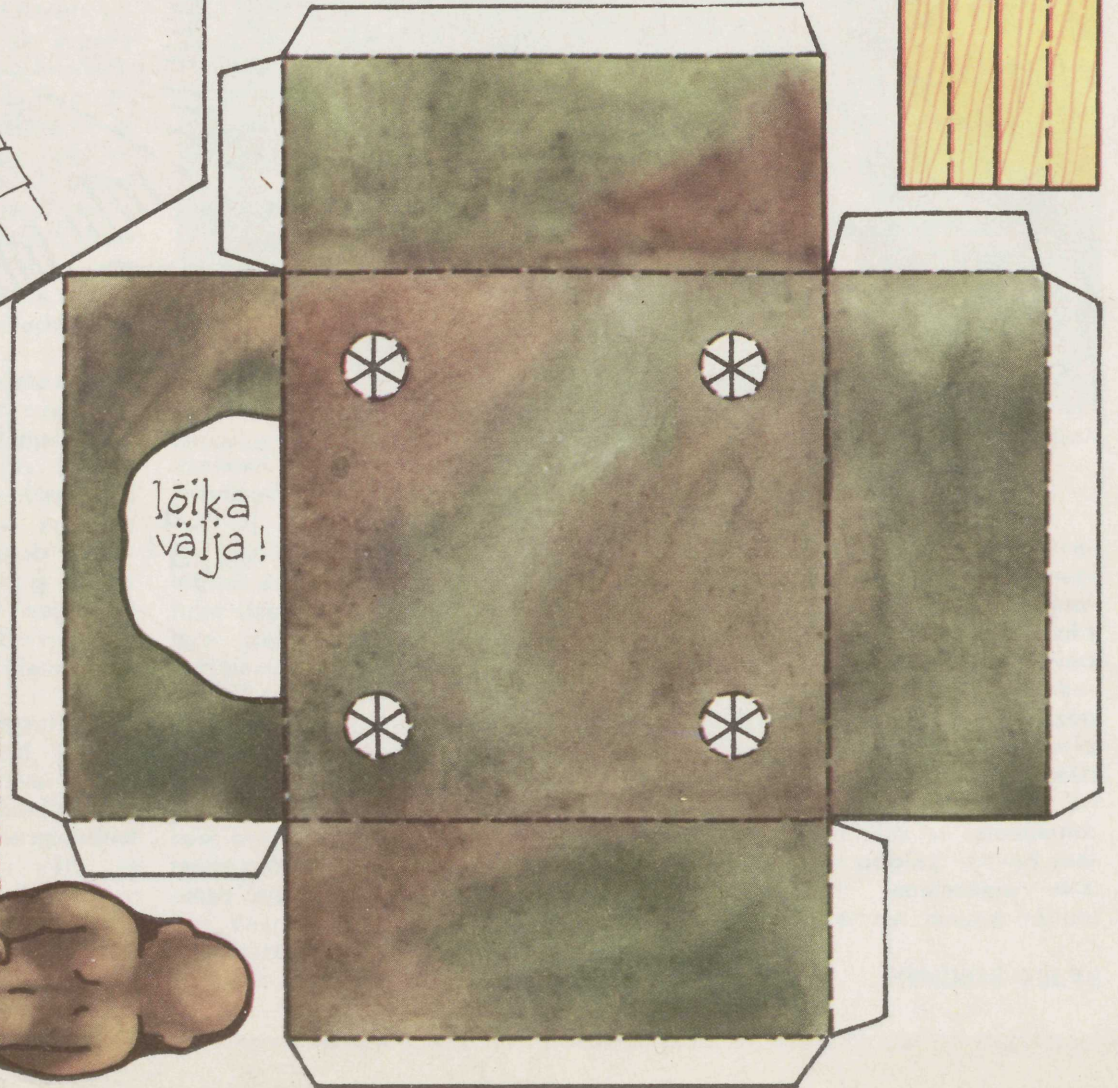
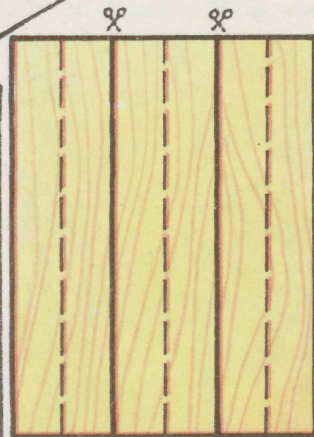
Joonistanud HELI VEIGEL

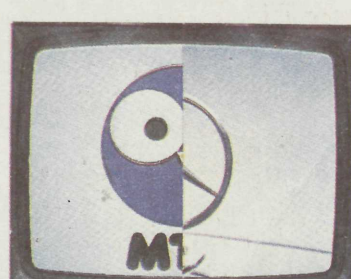

Selle neegrite vaionni tegemiseks vajad peale väljalõigatud osade veel kuut ümmargust pliiatsit (või tühja vildikat). Kahele neist liimi külge viis redelipulka (käsitöölehel 2- ja 3-kaupa koos) nagu joonisel 2. Et need küllalt tugevad oleksid, murra pulgad enne pikuti pooleks ja liimi kokku, nagu joonisel 1 näha. Maja pörandat ja seinu välja lõigates ära unusta sisselõikeid tegemast ka nelja pliiatsist vaia jaoks. Kui oled seinad kokku liiminud, liimi kohale ka vaiad (joonis 3). Samamoodi liimi vaiad ka aluse külge. Kõige viimasena murra ja liimi kokku katus, sest selle siseküljelt leiad joonised. Katus liimi peale ja redel aseta ukseavasse. Neegrinukud murra istmikust ning põlvist istuvasse asendisse ja pane redelile.

REKLAAMSAATE AJAL OLI TELEPILT MOONUTATUD.
LEIA IGALE PILDIPOOLELE SOBIV TEINE POOL. MILLINE PILT ESINEB 2 KORDA?

Joonistanud KURTI VOOL

Lastejakiri «Täheke» nr. 10. 1991. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 109, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, K. Pajus, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid: peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja I. Rensser 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

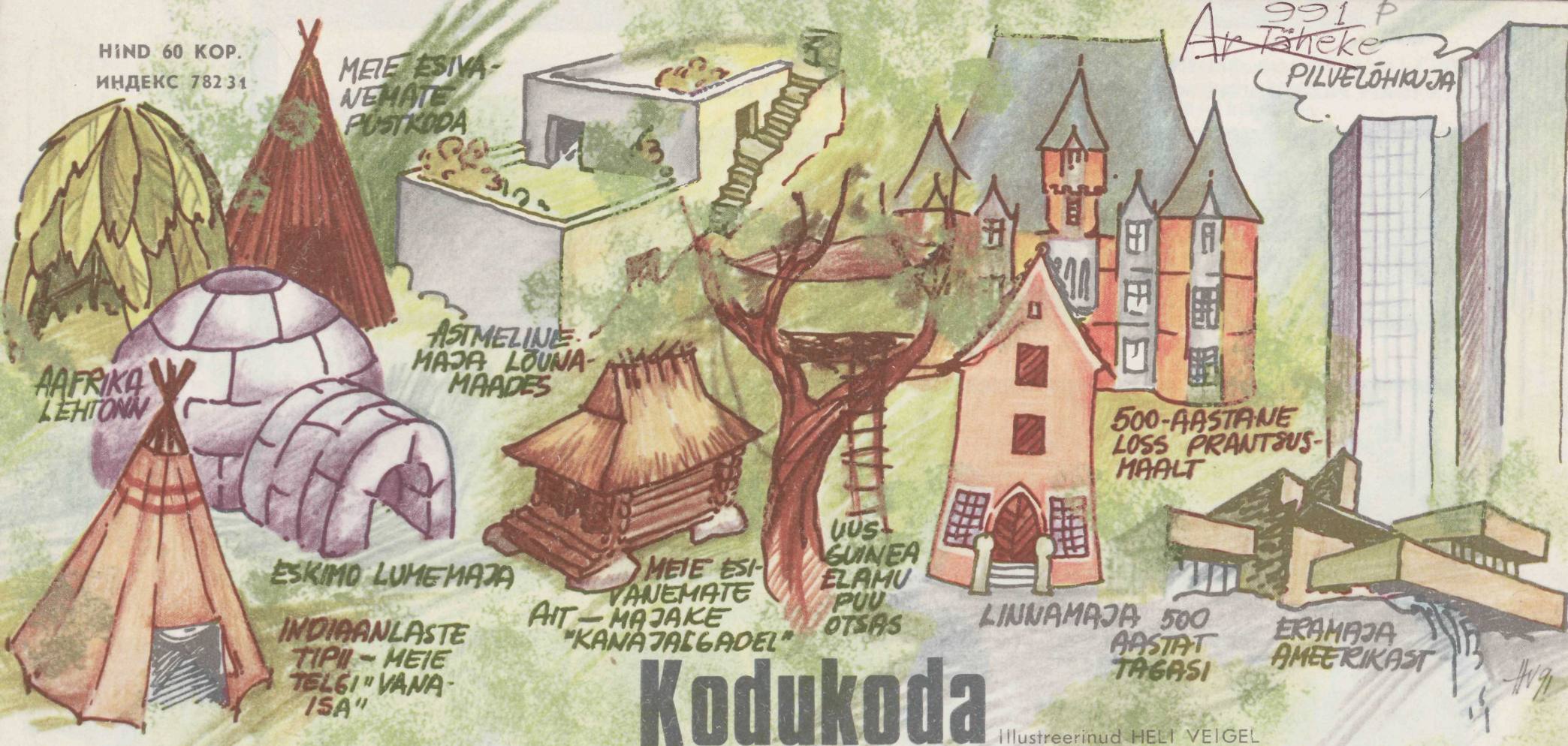
Laduda antud 31. 08. 1991. Trükkida antud 30. 09. 1991. Trükiarv 47 600. Ofsetpaber nr. 1. 60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingvärvitõmmiseid 8,0. Tellimise nr. 3641. Trükkikoda № 1, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel MAARA VINDI joonistus

Детский журнал «Тяжеке» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография № 1, Tallinn, 200090, Pärnu maantee, 67-a. Адрес редакции: ЭР, Tallinn, 200109, Pärnu maantee, 67-a. Цена 60 коп. Объем 2 печ. листа. Тираж 47 600. Заказ 3641.

HIND 60 KOP.
ИНДЕКС 78231

Kodukoda

Illustrerinud HELI VEIGEL

On olemas üks tore sõna — kodu. Enamikule lastest on see sõna täis naeru ja koogiküpsetamislõhna. Aga on ka teisi, kelle jaoks on selles tülikära või koguni viinalehka. Ja kahjuks leidub lausa ilma koduta lapsi. Ometi vajavad kodusoojust ühtmoodi kõik. Läbi aegade ja erinevatel maadel on lastel väga isesuguseid kodusid olnud. Meie kauged esiisad ehtasid puulattidest ümmargusi püstkodasid, mis olid võib-olla ka nahkadega kaetud. Küllap on sõna «kodu»-gi tulnud sõnast «koda».

Soojadel maadel on hulga hõlpsam. Mõned neegrirahvad elavad kogunisti palmilehtedest onnides. Uusginealased on aga hoopis naljakad — nende maja asub puu otsas nagu meie poiste suvine salaonn. Kuid puu otsa ei pääse ju paljud ohtlikud kiskjad. Kaitseks loomade, aga ka vee eest on lõunamaades maju ehitatud ka vaiadele. Meie esivanemate aidadki ehitati hiirte pärast suurte kivide peale. Küll mitte nii kõrgele, et sinna oleks pidanud redeliga ronima. Meie naabritele tundusid need majad sellegi-poolt nii kentsakad, et neid peeti kanajalgadel seisvateks nõiamajadeks.

Hoopis otstarbekamalt kasutatakse maapinda lõunamaistes mägilinnades. Seal on allpool asuva maja katus tihti ülemisele aiaks. Ei oskaks arvatagi, et

mõned rahvad ehitavad oma majad telliskivide asemel lumeplokkidest. Just nagu sina lumekindlust. Kui aga selles põleb lõke, pidi eskimo lumemaja üsna õdus olema. Ja kust neid telliskive võttagi, kui ümberringi peale lumeväljade midagi pole. See-eest leidub palju suurepäraseid tellishooneid Euroopas. Sajandeid tagasi ehtasid rikkamad pered lausa losse. Meil Tallinnas on maa sees palju paekivi, polnud mõtet telliseid valmistadagi. Nõnda ongi meie vanalinna majad paest tehtud ja pealt siledaks krohvitud. Huvitav on nende keskaegsete majade juures veel see, et eluruumid asetsevad ainult esimesel korrusel, ülemisi aga kasutati aitadena. Tänapäeval on inimene vist küll laisemaks läinud. Enam ei viitsi keegi keerulisi Okasroosikese losse ehitada. Pilvelõhkujaid on küll uhke vaadata, kuid need igavad klaasist kastid ei kutsu kedagi endasse elama. Raudbetoonist saab kiiresti ja kergesti huvitavaid maju, kuid need pole nii õdusad kui vanad.

Aga suurtel inimestel on ju nii kohutavalt kiire. Nad tahavad aina rutem ehitada ja kiiremini elada...

HELI VEIGEL